

สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดนนทบุรี

THE ORGANIZATIONAL HEALTH AFFECTING ACADEMIC
MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3,
NONTHABURI PROVINCE

สายใจ ศรีนวลนุด*

Sayjai Srinualnut

(Received: February 16, 2019; Revised: March 10, 2019; Accepted: March 14, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และ 3) สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประชากรที่ใช้ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 340 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดชั้นภูมิเป็นขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท 5 ระดับที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ค่า Tolerance ค่า VIF และสถิติวิเคราะห์

* คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จ.นนทบุรี 11120

Faculty of Education, Panyapiwat Institute of Management, Nonthaburi 11120
Thailand. Corresponding author E-mail: khru.pla@gmail.com

ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย 1) สุขภาพองค์การของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ รองลงมา ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ตามลำดับ 2) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา ด้านการวิจัย และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และ 3) สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ (X_6) ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_2) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (X_4) ด้านความเข้มแข็ง (X_1) และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร (X_3) โดยตัวแบบสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ด้วยคะแนนดิบ $\hat{Y} = 0.528 + 0.321 X_6 + 0.107 X_2 + 0.162 X_4 + 0.174 X_1 + 0.099 X_3$ คะแนนมาตรฐาน $z\hat{y} = 0.373z_{X_6} + 0.138z_{X_2} + 0.192z_{X_4} + 0.173z_{X_1} + 0.114z_{X_3}$ และสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนร้อยละ 66.9 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.821 การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมปัจจัยการมุ่งเน้นวิชาการมาใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและองค์การให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: สุขภาพองค์การ, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This Survey Research aims to study 1) the level of Schools Organizational Health, 2) the level of Academic Management of Schools, and 3) the Organizational Health affecting Academic Management of Schools. The population was 18 schools under the Office of the Secondary Educational Service Area 3, Nonthaburi Province. The data distributors were 340 government teachers collected through Stratified Random Sampling method specified by school size. The tool of this research was 5 – points Likert scale questionnaires with reliability of 0.974. Data was analyzed and processed by statistical package program. Statistical processes used for data analysis were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Maximum Value, Lowest Value, Pearson's Simple Correlation Coefficient Statistics, Tolerance Value, VIF Value, Stepwise Multiple Regression Analysis Statistics, which specified the statistical significance value at 0.05.

The research results were found that 1) the overall and individual aspects of the organizational health of schools were considered to be at high level, first and the highest was the academic focus followed by the strength and the influence of school administrators respectively, 2) the overall and individual aspects of the academic management of schools were found to be at high level, first and the highest was the learning management followed by the research and the educational quality assurance respectively, and 3) the organizational health affecting academic management of schools were the academic focus (X_6), the leadership of school administrators (X_2), the resource support (X_4),

the strength (X_1), and the influence of school administrators (X_3). The organizational health pattern affecting academic management of schools by raw score, $\hat{Y} = 0.528 + 0.321 X_6 + 0.107 X_2 + 0.162 X_4 + 0.174 X_1 + 0.099 X_3$, standard score, $z\hat{Y} = 0.373z_{X_6} + 0.138z_{X_2} + 0.192z_{X_4} + 0.173z_{X_1} + 0.114z_{X_3}$ and the expectancy of the academic management of schools was 66.9 percent and the Multiple Correlation Coefficient value was 0.821. This research caused the knowledge for school administrators in enhancing the academic focus using for academic management of schools development plan and promoting the government teachers to develop learning process emphasizing on learners which would result in sustainable efficiency development of learners and organizations.

Keywords: Organizational Health, Academic Management, Secondary Educational Schools

บทนำ

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับองค์การและการจัดการมาตั้งแต่เกิด เมื่อเวลาเปลี่ยนไปมนุษย์เจริญเติบโตขึ้นจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้อยู่รอดในสังคม ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเทคโนโลยี ส่งผลให้องค์การต่าง ๆ ต้องปรับรูปตนเองให้อยู่รอด ท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาเป็นองค์การที่มีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขดังระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 6

สถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งในสังคม ที่มีระบบการทำงานคล้ายมนุษย์ มีโครงสร้าง ระบบงาน และทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย หากกลไกในการทำงานมีความสมบูรณ์ผลผลิตก็จะมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Tarter, Hoy, and Kottkamp (1990, p. 239) ที่กล่าวว่า ตัวชี้วัดของสุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของบุคคลต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การได้ สุขภาพองค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้้องค์การมีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิผล หรือมีความสัมพันธ์กับการเกิดประสิทธิผลของ้องค์การ สอดคล้องกับ ธันวาทิตต์พันธ์ (2558, น. 130) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าสุขภาพองค์การ คือ ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของ้องค์การที่สามารถคงอยู่ในสังคมได้ หาก้องค์ประกอบแต่ละส่วนทำงานได้ดีจะทำให้ระบบสามารถประสานสัมพันธ์กันได้ ้องค์การสามารถตอบสนองเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 9) การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป้าหมายหลักในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จเป็นผู้ที่มีคุณภาพต่อสังคม ผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้้องค์การของตนเอง มีคุณภาพ พัฒนาความรู้ความสามารถ พัฒนาความคิดและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อภิชา พุ่มพวง (2559, น. 18) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดก็ต่อเมื่อ

ผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตัวเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ พัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคมซึ่งจะนำความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สุขภาพองค์การกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อให้ทราบถึงสุขภาพองค์การส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรีหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงให้เป็นองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ ซึ่งผลของการศึกษานี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับใช้ข้อมูลเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือปรับปรุงและแก้ปัญหาเพื่อดำเนินการพัฒนาให้โรงเรียน เป็นองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ อันจะส่งผลให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาขององค์กร และจัดการกับปัญหาที่ท้าทายพร้อมทั้งมุ่งสู่ความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี

3. เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สุขภาพองค์การด้านความเข้มแข็ง ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย

ความหมายของสุขภาพองค์การของโรงเรียน

สุขภาพองค์การของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญทั้งงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งพัฒนาองค์การให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับ Hoy and Feldman (1987, p. 32) ได้กล่าวไว้ว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนเป็นสภาวะการปฏิบัติงานในองค์การตามภารกิจ และการได้ตอบสนองการกระทำตามหน้าที่สำคัญของระบบสังคมด้านการปรับตัว การทำให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ และการรักษาระเบียบแบบแผนขององค์การ ทำให้องค์การมีความพร้อมที่จะคงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีโอกาสที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีพัฒนาการก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

นอกจากนี้ Hoy and Miskel (1991, p. 234) ยังกล่าวว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนเป็นกรอบแนวคิดหนึ่งในการอธิบายบรรยากาศโรงเรียน และอธิบายว่าโรงเรียนมีสุขภาพดีจะปลอดจากแรงกดดันจากสังคม

ชุมชน และผู้ปกครอง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เน้นทั้งพฤติกรรมมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา ชี้นำและมีมาตรฐานการปฏิบัติงานสูง มีอิทธิพลต่อผู้บังคับบัญชาทั้งการกระทำและความคิด อุปกรณ์การเรียนการสอนมีอย่างเพียงพอ อาจารย์ในโรงเรียนที่มีสุขภาพดี ผูกพันกับการเรียนการสอน มีความจริงใจต่อกัน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและความภาคภูมิใจในสถาบันของตน

องค์ประกอบเกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน

Hoy and Sabo (1997, p. 144) ได้กล่าวว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน (Institutional Integrity) หรือความเข้มแข็งขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ในการที่จะควบคุมความมั่นคงในการปฏิบัติงาน 2) ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (Collegial Leadership) หมายถึง พฤติกรรมผู้นำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา 3) ด้านอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน (Principal Influence) หมายถึง ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติภารกิจ 2 ประการ คือ ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และทำให้องค์การดำรงอยู่ได้ 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (Resource Support) หมายถึง องค์ประกอบด้านการจัดการ บุคลากร เงิน และวัสดุอุปกรณ์ ที่ผู้บริหารองค์การได้ประโยชน์ เพื่อให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการอยู่ร่วมกันของครู (Teacher Affiliation) หรือขวัญในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นในผู้บริหารองค์การ มีความมั่นคงในงานที่ทำ มีความกระตือรือร้น ความเป็นมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ 6) ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ (Academic Emphasis) หมายถึง การที่สถานศึกษาเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของผู้เรียนไว้สูง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดสุขภาพองค์การของโรงเรียนของ Hoy และ Sabo มากำหนดเป็นองค์ประกอบสุขภาพองค์การของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) สุขภาพองค์การด้านความเข้มแข็ง 2) สุขภาพองค์การด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 3) สุขภาพองค์การด้านอิทธิพลของผู้บริหาร 4) สุขภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากร 5) สุขภาพองค์การด้านการอยู่ร่วมกันของครู และ 6) สุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมงานวิชาการ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับ สจิวรรณ ทรรพสุ และไสว ศิริทองถาวร (2555, น.7) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริม สนับสนุน พร้อมทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ วิไล ปรีกษากร (2558, น. 61) ยังได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และอภิชา พุ่มพวง (2559, น. 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทุกชนิดที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อมุ่งเน้น

ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการศึกษาและให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียน และชุมชน ต้องยึดหลักประสิทธิภาพและหลักประสิทธิผล ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับนวนินิต อยู่เย็น (2555, น. 31) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน เนื่องจากมีขอบข่ายกว้างขวาง จึงต้องมีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบ ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสามารถปรับตัวหรือพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีทักษะตามศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ กันต์ฤทัย นามมาลา (2558, น. 24) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นการนำหลักสูตรของสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอน กำหนดแนวทางและรูปแบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดของโรงเรียน ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญของงานวิชาการ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดหมายของหลักสูตร และ นันทิยา เอียนวิไล (2559, น. 38) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการใน

โรงเรียนเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษาที่มีขอบเขตกว้างขวาง และการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 7) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนไว้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ มาสังเคราะห์กำหนดเป็นองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ดังรายละเอียด

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียน

การสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว

2. ด้านการวิจัยและการประเมินผล ประกอบด้วย การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ประกอบด้วย การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ประกอบด้วย การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

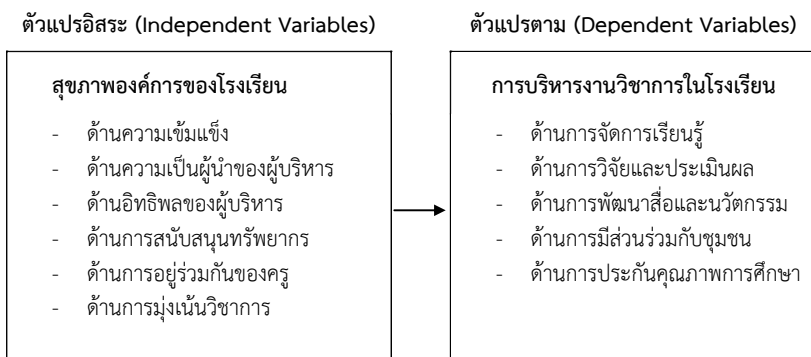
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

สุขภาพองค์การกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของนวมินทร์ อยู่เย็น (2555) พบว่า สุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ งานวิจัยของมนัส สายแก้ว (2555) พบว่า สุขภาพองค์การด้านความเข้มแข็ง

ขององค์การ ด้านอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และงานวิจัยของดวงกมล กลิ่นดี (2558) พบว่า สุขภาพองค์การด้านการใช้อำนาจส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โรงเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ผู้บริหารมีวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน มีเป้าหมายการทำงานและกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยต้นสังกัดมีนโยบายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการจัดการศึกษาตามมาตรฐานสากล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 1,701 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 340 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 17 โรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดชั้นภูมิเป็นขนาดโรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือ สุขภาพองค์การของโรงเรียน ในองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้มแข็ง ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และตัวแปรตาม คือ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ในองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสุขภาพองค์การของโรงเรียน ในองค์ประกอบ 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในองค์ประกอบ 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบักเท่ากับ 0.974

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561 โดยได้ประสานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 17 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 340 ชุด โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือข้าราชการครู

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับระดับสภาพองค์การของโรงเรียน และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย (Best, 1981, p. 197) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00 หมายถึง สภาพองค์การ/การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20 หมายถึง สภาพองค์การ/การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40 หมายถึง สภาพองค์การ/การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80 หมายถึง สุขภาพองค์การ/การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก คือ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ รองลงมา คือ ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สุขภาพองค์การของโรงเรียนรายด้านและภาพรวม

สุขภาพองค์การของโรงเรียน	ระดับสุขภาพองค์การ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเข้มแข็ง	4.057	0.481	มาก
2. ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร	3.924	0.622	มาก
3. ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร	3.977	0.554	มาก
4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	3.901	0.569	มาก
5. ด้านการอยู่ร่วมกันของครู	3.939	0.567	มาก
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.075	0.559	มาก
ภาพรวม	3.979	0.465	มาก

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวิจัย และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน รายด้านและภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	ระดับการบริหารงานวิชาการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.073	0.488	มาก
2. ด้านการวิจัยและประเมินผล	4.063	0.523	มาก
3. ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม	3.865	0.590	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน	3.907	0.565	มาก
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.027	0.553	มาก
ภาพรวม	3.987	0.482	มาก

3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ (X_6) ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_2) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (X_4) ด้านความเข้มแข็ง (X_1) และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร (X_3) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ตัวแบบที่เหมาะสมของสภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

สภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	B	S.E	β	t	p-value	Tolerance	VIF
1. ค่าคงที่ (Constant)	0.528	0.137	-	3.859 [*]	0.000	-	-
2. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ(X_6)	0.321	0.036	0.373	9.024 [*]	0.000	0.572	1.749
3. ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร(X_2)	0.107	0.042	0.138	2.558 [*]	0.011	0.336	2.973
4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร(X_4)	0.162	0.039	0.192	4.164 [*]	0.000	0.460	2.175
5. ด้านความเข้มแข็ง(X_1)	0.174	0.050	0.173	3.505 [*]	0.001	0.400	2.500
6. ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร(X_3)	0.099	0.049	0.114	2.025 [*]	0.044	0.310	3.223
$R = 0.821, R^2 = 0.674, \text{Adj } R^2 = 0.669, F = 137.952^*, p\text{-value} = 0.000$							

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

จากตารางพบว่า ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร มีค่า p-value เท่ากับ 0.000, 0.011, 0.000, 0.001 และ 0.044 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ตัวแบบสภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ด้วยคะแนนดิบ $\hat{Y} = 0.528 + 0.321X_6 + 0.107X_2 + 0.162X_4 + 0.174X_1 + 0.099X_3$ คะแนนมาตรฐาน $z\hat{y} = 0.373z_{X_6} + 0.138z_{X_2} + 0.192z_{X_4} + 0.173z_{X_1} + 0.114z_{X_3}$ และสามารถพยากรณ์การบริหารงาน

วิชาการในโรงเรียนร้อยละ 66.9 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.821

อภิปรายผล

1. จากข้อค้นพบ สุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับแรก คือด้านการมุ่งเน้นวิชาการ รองลงมา คือ ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน จัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ สนับสนุน ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนมีการวัดผลและประเมินผลเหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน สร้างมิตรสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครู และสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม และสภาวะการณ์ต่าง ๆ ในระบบสังคมอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์การมีการพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Feldman (1987) ที่กล่าวว่า การมุ่งเน้นวิชาการนั้น สถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาไว้สูงจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ครูมีความเชื่อในความสามารถของนักเรียน

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Sabo (1997) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่มีสุขภาพดีจะต้องประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร ผู้เรียน ซึ่งมีพฤติกรรมการทำงานและการปฏิบัติต่อกันอย่างสามัคคีกลมเกลียว ตั้งเป้าหมายไว้สูงแล้วยังทำได้สำเร็จ บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความเป็นระเบียบ ให้ความสนใจ เอาใจใส่อย่างจริงจัง ผู้เรียนที่มีผลการเรียนดีได้รับการยกย่องชมเชย ผู้บริหารมีสุขภาพที่ดีมีความเป็นมิตร ให้การสนับสนุนและเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา

และจัดหาทรัพยากรทุก ๆ ด้านให้ครูผู้สอนตามที่ต้องการ สร้างความสัมพันธ์ มีความเชื่อถือ ไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของสินีนาฏ พรหมมี (2557) ที่พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากข้อค้นพบที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการ วิจัยและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การบริหารหลักสูตรที่เป็นระบบ มีการจัดบรรยากาศและแหล่ง เรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ การนิเทศการเรียน การสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ตาม แนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีโครงสร้าง เป้าหมาย การประกันคุณภาพ อย่างชัดเจน มีการกำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชา พุ่มพวง (2559) ที่กล่าวว่า การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐาน คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดก็ต่อเมื่อผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่าง มีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดใน สถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตัวเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ พัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อ การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม ซึ่งจะนำความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จ ในที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมพล ชันทะวงษ์ (2555) พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชา พุ่มพวง (2559) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

ในประเด็นด้านการมุ่งเน้นวิชาการ พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีสุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 0.321 เท่า แสดงให้เห็นว่า ถ้าโรงเรียนมีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการสอน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้ผู้เรียน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Feldman

(1987) ที่กล่าวว่า การมุ่งเน้นวิชาการนั้นสถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งเป้าหมายทางการศึกษาไว้สูงจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ มีการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ดี เป็นระบบและเคร่งครัดงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เป็นภารกิจหลักของโรงเรียนมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวมินทร์ อยู่เย็น (2555) ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธันวา วาতিตพัฒน์ (2558) ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนนทบุรี

ในประเด็นด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีสุขภาพองค์การด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 0.107 เท่า แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นธรรม ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เป็นมิตร ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ สนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ มีการกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ยอมรับ เกิดความร่วมมือร่วมใจและเชื่อมั่นในการทำงาน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Sabo (1997) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาในบรรยากาศที่เป็นมิตรเคารพกันและเป็นกันเอง ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม กระตุ้นให้ผู้ตามปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งของผู้บริหาร รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวมินทร์ อยู่เย็น (2555) ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้

ในประเด็น ด้านการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีสภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากร เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 0.162 เท่า แสดงให้เห็นว่า ถ้าโรงเรียนสามารถบริหารงบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ มีการสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามความสามารถและยกระดับวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Miles (1973) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่มีสภาพองค์การสมบูรณ์ หัวใจหลักของการใช้ทรัพยากร คือ การสนับสนุนทรัพยากรให้ครู อาจารย์ใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและมีให้ครูใช้อย่างเพียงพอ การใช้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีสภาพองค์การสมบูรณ์ ทำให้การทำงานของบุคลากรจะเป็นไปตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน อีกทั้งปริมาณงานที่ต้องมีความหนักเบาพอ ๆ กัน จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวนมินท์ อยู่เย็น (2555) ที่พบว่า สภาพองค์การด้านการสนับสนุนทรัพยากรส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้

ในประเด็นด้านความเข้มแข็ง พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีสภาพองค์การด้านความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 0.174 เท่า แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนรวมถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการใน

โรงเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Sabo (1997) ที่กล่าวว่า ความเข้มแข็งขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การ ที่ดำเนินการกับสิ่งแวดล้อมโดยรอบของโรงเรียน ในการที่จะควบคุมความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเข้มแข็งของโรงเรียน รวมทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส สายแก้ว (2555) ที่พบว่า สุขภาพองค์การ ด้านความเข้มแข็งส่งผลต่อคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ พื้นฐานของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในประเด็น ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีสุขภาพองค์การด้านอิทธิพลของผู้บริหาร เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 0.099 เท่า แสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะการบริหารงานเป็นที่น่าเชื่อถือ สามารถวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถร่วมทำงานกับผู้บริหารที่เหนือกว่าและเกิดความขัดแย้งน้อย รวมทั้งสามารถโน้มน้าวให้ครูเต็มใจปฏิบัติงานและเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (1991) ที่กล่าวว่า ความสำคัญของอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการขยายความคิด หรือการทำนโยบาย หรือเป็นงานที่ได้รับการยอมรับ หรือเพื่อชักจูงผู้อื่นให้สนับสนุนการตัดสินใจ อำนาจจึงถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส สายแก้ว (2555) ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านอิทธิพลของผู้บริหารส่งผลต่อคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ พื้นฐานของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับงานวิจัยของธินา วาหิตต์พันธ์ (2558) ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านอิทธิพลของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนนทบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบ ที่พบว่า องค์ประกอบสำคัญของสุขภาพองค์การของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหารงาน และมีการกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรม

1.2 จากข้อค้นพบ ที่พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัย และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งการปรับปรุง ติดตามและพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้ทันต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.3 จากข้อค้นพบ ที่พบว่า สุขภาพองค์การด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความเข้มแข็ง และด้านอิทธิพลของผู้บริหาร ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้ผู้เรียน บริหารงบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันให้กับข้าราชการครู เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อาทิ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจการทำงาน

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการสำรวจสภาพองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ดังนั้นควรมีการศึกษาในเชิงลึกด้วยการใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือการสำรวจร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการบริหารจัดการในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กันต์ฤทัย นามมาลา. (2558). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงกมล กลิ่นดี. (2558). สภาพองค์การที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ธันวา วาฑิตต์พันธ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

- นวมินทร์ อยู่เย็น. (2555). *สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- นันทิยา เอี่ยมวิไล. (2559). *การควบคุมปัจจัยความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- มนัส สายแก้ว. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 5(1), 97.
- วิไล ปรีกษากร. (2558). *นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สจิวรรณ ทรรพสุ และไสว ศิริทองถาวร. (2555). *การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการจัดการคุณภาพ*. รายงานการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบการจัดการจัดการสู่ความเป็นเลิศตามปรัชญาการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สินินาฏ พรหมมี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการบริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Best, J.W. (1981). *Research in education*. (4th). New Jersey: Prentice Hall.
- Hoy, W. K., & Feldman, J. A. (1987). Organization health. The concept and in measure. *Journal of Research and Development in Education*, 20(4), 30-37.

- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Education administration Theory research and practice*. Singapore: McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Sabo, J. D. (1997). *Quality middle schools. Open and healthy*. Englewood Cliffs,NJ: Prentce-Hall.
- Miles, M. B. (1973). *Planned change and organizational health: Figure and ground in Educational administration and the behavioral science. A system perspective*. Boston: Allyn and Bacon.
- Tarter, C. J., & Hoy, W. K. and Kottkamp, R. B. (1990). Open schools, healthy schools: measuring organizational climate. *Journal of Research and Development in Education*, 23(4), 236.